

Smernice o lastni oceni tveganj in solventnosti

Smernice o lastni oceni tveganj in solventnosti

1. Uvod

- 1.1. Organ EIOPA v skladu s členom 16 Uredbe (EU) 1094/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (v nadaljnjem besedilu: uredba o EIOPA)¹ izdaja te smernice, naslovljene na nadzorne organe, o načinu začetka uporabe Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (v nadaljnjem besedilu: direktiva Solventnost II)².
- 1.2. Smernice temeljijo na členih 41, 44, 45 in 246 direktive Solventnost II ter na členih 262 in 306 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/35 z dne 10. oktobra 2014 o dopolnitvi Direktive 2009/138/ES (v nadaljnjem besedilu: Delegirana uredba Komisije 2015/35)³.
- 1.3. Od nadzornih organov se pričakuje, da zagotovijo, da podjetja sprejmejo v prihodnost usmerjen pogled na tveganja, ki so jim izpostavljena.
- 1.4. Smernice so osredotočene bolj na to, kaj naj se doseže z lastno oceno tveganja in solventnosti (v nadaljnjem besedilu: ORSA), in ne toliko na način njene izvedbe. Na primer, ker ocena skupnih solventnostnih potreb izraža lasten pogled podjetja na njegovo vrsto tveganj ter kapital in druga sredstva, potrebna za obvladovanje teh tveganj, bi se moralo podjetje samo odločiti, kako bo izvedlo to oceno glede na naravo, obseg in zahtevnost tveganj, povezanih z njegovo dejavnostjo.
- 1.5. Organ EIOPA priznava ter podpira razvoj in dosežke na svetovni in nacionalni ravni zunaj Evropske unije v zvezi z določitvijo standardov za v prihodnost usmerjeno lastno oceno tveganj in solventnosti. Vendar ne pričakuje, da bi nadzorni organi v tretjih državah uporabljali te smernice. Kljub temu se za smernice izvede analiza enakovrednosti. Pri sklicevanju na strukture skupine ali raven skupine se smernice uporabljajo le za skupine v Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: EGP). Uporabljajo se za podružnice, ki imajo sedež v Evropski uniji in pripadajo zavarovalnicam ali pozavarovalnicam s sedežem v njihovih državah, ki izvajajo dejavnost iz prvega pododstavka člena 2(1) direktive Solventnost II.
- 1.6. Bistveno je, da upravni, upravljalni ali nadzorni organ podjetja pozna vsa pomembna tveganja, s katerimi se srečuje podjetje, ne glede na to, ali so tveganja zajeta v izračunu zahtevanega solventnostnega kapitala in količinsko opredeljiva ali ne. Zelo pomembno je tudi, da upravni, upravljalni ali nadzorni organ prevzame dejavno vlogo pri lastni oceni tveganja in solventnosti z usmerjanjem postopka in izpodbijanjem rezultata.

---

¹ ULL 331, 15.12.2010, str. 48–83.

² ULL 335, 17.12.2009, str. 1–155.

³ ULL 12, 17.1.2015, str. 1.

- 1.7. Če želi skupina zaprositi za izvedbo lastne ocene tveganja in solventnosti v skladu s tretjim odstavkom člena 245(4) direktive Solventnost II, je pri tem potrebna visoka raven doslednosti pri postopkih v skupini.
- 1.8. Smernice se uporabljajo za posamezna podjetja in na ravni skupine. Poleg tega obravnavajo vprašanja, pomembna za posebnosti skupine pri izvedbi lastne ocene tveganja in solventnosti, zlasti ob upoštevanju posebnih tveganj skupine ali tveganj, ki so lahko manj pomembna na ravni posameznega podjetja kot na ravni skupine.
- 1.9. Ustrezne smernice za posamezna podjetja se smiselno uporabljajo za lastno oceno tveganj in solventnosti na ravni skupine. Skupine morajo upoštevati tudi posebne smernice za skupino.
- 1.10. V teh smernicah se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
- „raven skupine“ pomeni povezan gospodarski subjekt (celosten pogled), ki vključuje vse subjekte v skupini v skladu s smernicami organa EIOPA o sistemu upravljanja;
  - „ORSA na ravni skupine“ pomeni lastno oceno tveganja in solventnosti, izvedeno na ravni skupine;
  - „enotni dokument o lastni oceni tveganja in solventnosti“ pomeni enotni dokument (poročilo nadzorniku ORSA), ki zajema lastno oceno tveganja in solventnosti, izvedeno na ravni skupine in na ravni nekaterih podružnic v skupini na isti referenčni datum in v istem obdobju, pri čemer je ta ocena predmet nadzorne odobritve z tretjega pododstavka člena 246(4) direktive Solventnost II.
- 1.11. Če izraz ni opredeljen v teh smernicah, je njegov pomen opredeljen v pravnih aktih, navedenih v uvodu.
- 1.12. Smernice se začnejo uporabljati 1. januarja 2016.

Smernica 1 – Splošni pristop

- 1.13. Podjetje bi moralo za lastno oceno tveganj in solventnosti razviti lastne procese s primernimi in ustreznimi tehnikami, prilagojenimi njegovi organizacijski strukturi in sistemu za upravljanje tveganj, ob upoštevanju narave, obsega in zapletenosti tveganj, povezanih z njegovo dejavnostjo.

Smernica 2 – Vloga upravnega, upravljalnega ali nadzornega organa: pristop od zgoraj navzdol

- 1.14. Upravni, upravljalni ali nadzorni organ bi moral imeti aktivno vlogo pri lastne ocene tveganj in solventnosti, vključno z usmerjanjem izvajanja ocene in izpodbijanjem rezultatov.

Smernica 3 – Dokumentacija

- 1.15. Podjetje bi moralo imeti vsaj naslednjo dokumentacijo o lastni oceni tveganj in solventnosti:
- a) politiko lastne ocene tveganja in solventnosti;

- b) evidenco posamezne lastne ocene tveganja in solventnosti;
- c) notranje poročilo o posamezni lastni oceni tveganj in solventnosti;
- d) poročilo nadzorniku ORSA.

Smernica 4 – Politika ORSA

- 1.16. Upravni, upravljalni ali nadzorni organ podjetja bi moral odobriti politiko ORSA. Ta bi morala vključevati vsaj opis:
- a) procesov in postopkov za izvajanje lastne ocene tveganja in solventnosti;
  - b) povezave med profilom tveganj, odobrenimi mejami dovoljenega tveganja in skupnimi solventnostnimi potrebami;
  - c) metod in metodologij, vključno z informacijami o:
    - (i) načinu in pogostosti izvajanja stresnih testov, analiz občutljivosti, povratnih stresnih testov ali drugih ustreznih analiz;
    - (ii) standardih kakovosti podatkov;
    - (iii) pogostosti ocene in utemeljitvi njene ustreznosti, zlasti ob upoštevanju profila tveganj podjetja in nestanovitnosti njegovih skupnih solventnostnih potreb glede na njegov kapitalski položaj;
    - (iv) času izvedbe lastne ocene tveganj in solventnosti ter okoliščinah, ki bi sprožile potrebo po njeni izvedbi zunaj rednih časovnih okvirov.

Smernica 5 – Evidenca posamezne lastne ocene tveganj in solventnosti

- 1.17. Podjetje bi moralo zagotoviti dokaze za posamezno lastno oceno tveganja in solventnosti in njen rezultat ter ju dokumentirati.

Smernica 6 – Notranje poročanje o lastni oceni tveganj in solventnosti

- 1.18. Podjetje bi moralo vsem zadevnim zaposlenim sporočiti vsaj rezultat in ugotovitve lastne ocene tveganja in solventnosti, potem ko postopek in rezultate odobri upravni, upravljalni ali nadzorni organ.

Smernica 7 – Ocena skupnih solventnostnih potreb

- 1.19. Podjetje bi moralo zagotoviti količinsko opredelitev kapitalskih potreb in opis drugih sredstev, potrebnih za obravnavanje vseh pomembnih tveganj, ne glede na to, ali so tveganja količinsko opredeljiva ali ne.
- 1.20. Podjetje bi moralo, če je ustrezno, zagotoviti, da je v zvezi z ugotovljenimi pomembnimi tveganji opravljenih dovolj različnih stresnih testov ali analiz scenarijev, da se zagotovi ustrezna podlaga za oceno skupnih solventnostnih potreb.

Smernica 8 – V prihodnost usmerjena perspektiva ocene skupnih solventnostnih potreb

1.21. Podjetje bi moralo zagotoviti, da je njegova ocena skupnih solventnostnih potreb usmerjena v prihodnost, vključno s srednjeročno ali dolgoročno perspektivo, kot je ustrezno.

Smernica 9 – Podlaga za vrednotenje in pripoznanje skupnih solventnostnih potreb

1.22. Podjetje, ki v oceni svojih skupnih solventnostnih potreb uporabi podlage za pripoznanje in vrednotenje, ki se razlikujejo od podlag iz direktive Solventnost II, bi moralo pojasniti, kako uporaba teh različnih podlag za pripoznanje in vrednotenje zagotavlja boljše upoštevanje profila posebnih tveganj, odobrenih meja dovoljenega tveganja in poslovne strategije podjetja ter je v skladu z zahtevo za dobro in preudarno upravljanje dejavnosti.

1.23. Podjetje bi moralo količinsko oceniti vpliv različnih podlag za pripoznanje in vrednotenje na oceno skupnih solventnostnih potreb, kadar so za oceno skupnih solventnostnih potreb uporabljene podlage za pripoznanje in vrednotenje, ki se razlikujejo od podlag iz direktive Solventnost II.

Smernica 10 – Stalno upoštevanje predpisanih kapitalskih zahtev

1.24. Podjetje bi moralo analizirati, ali dosledno upošteva predpisane kapitalske zahteve iz direktive Solventnost II, pri čemer bi morala ta ocena vključevati vsaj:

- a) možne prihodnje pomembne spremembe njenega profila tveganj;
- b) količino in kakovost njegovih lastnih sredstev za celotno obdobje poslovnega načrta;
- c) sestavo lastnih sredstev po razredih in navedbo, kako se ta sestava lahko spremeni zaradi odkupa, odplačila ali datumov zapadlosti med obdobjem poslovnega načrta.

Smernica 11 – Stalno izpolnjevanje zahtev za zavarovalno-tehnične rezervacije

1.25. Podjetje bi moralo zagotoviti, da aktuarska funkcija podjetja:

- a) zagotovi vhodne podatke o tem, ali bo podjetje neprekinjeno izpolnjevalo zahteve v zvezi z izračunom zavarovalno-tehničnih rezervacij;
- b) opredeli morebitna tveganja, ki izhajajo iz negotovosti, povezanih s tem izračunom.

Smernica 12 – Odstopanja od predpostavk, na katerih temelji izračun zahtevanega solventnostnega kapitala

1.26. Podjetje bi moralo oceniti, ali njegov profil tveganj odstopa od predpostavk, na katerih temelji izračun zahtevanega solventnostnega kapitala, in ali so ta

odstopanja znatna. Kot prvi korak lahko izvede kvalitativno analizo in če ta pokaže, da odstopanje ni pomembno, količinska analiza ni potrebna.

Smernica 13 – Povezava s postopkom strateškega upravljanja in okvirom odločanja

- 1.27. Podjetje bi moralo upoštevati rezultate lastne ocene tveganja in solventnosti ter vpogleda, pridobljene v postopku izvajanja te ocene, vsaj pri:
- a) upravljanju kapitala;
  - b) poslovnem načrtovanju;
  - c) razvoju in oblikovanju produktov.

Smernica 14 – Pogostost

- 1.28. Podjetje bi moralo izvesti lastno oceno tveganj in solventnosti vsaj enkrat letno.

Smernica 15 – Obseg lastne ocene tveganj in solventnosti na ravni skupine

- 1.29. Sodelujoča zavarovalnica ali pozavarovalnica, zavarovalni holding ali mešani finančni holding bi moral oblikovati lastno oceno tveganj in solventnosti na ravni skupine za upoštevanje narave strukture skupine in njenega profila tveganj. V lastni oceni tveganj in solventnosti na ravni skupine bi morala biti zajeta pomembna tveganja, ki izhajajo iz vseh subjektov, ki so del skupine.

Smernica 16 – Poročanje nadzornim organom

- 1.30. Sodelujoča zavarovalnica ali pozavarovalnica, zavarovalni holding ali mešani finančni holding bi moral nadzorniku skupine poslati poročilo o lastni oceni tveganj in solventnosti na ravni skupine. Dokument, poslan nadzorniku skupine, z rezultatom lastne ocene tveganj in solventnosti na ravni skupine, bi moral biti v enakem jeziku kot redno nadzorno poročanje na ravni skupine.
- 1.31. Če je pripravljen enotni dokument o lastni oceni tveganja in solventnosti, bi morala sodelujoča zavarovalnica ali pozavarovalnica, zavarovalni holding ali mešani finančni holding, če tako zahteva obstoječi ali nov član kolegija, zagotoviti, da se prevod dela informacij o tej oceni v uradni jezik zadevne države članice v zvezi s povezanim podjetjem pravočasno zagotovi članu, ki prevod zahteva.

Smernica 17 – Posebnosti skupine glede skupnih solventnostnih potreb

- 1.32. Sodelujoča zavarovalnica ali pozavarovalnica, zavarovalni holding ali mešani finančni holding bi moral ustrezno oceniti vpliv vseh posebnih tveganj skupine in medsebojnih odvisnosti znotraj skupine ter vpliv teh tveganj in medsebojnih odvisnosti na skupne solventnostne potrebe. Upoštevati bi moral posebnosti skupine in dejstvo, da se lahko nekatera tveganja na ravni skupine povečajo.
- 1.33. V skladu s smernico 5 o evidenci posamezne lastne ocene tveganja in solventnosti bi morala sodelujoča zavarovalnica ali pozavarovalnica, zavarovalni

holding ali mešani finančni holding v evidenco o tej oceni na ravni skupine vključiti vsaj opis, kako so bili upoštevani naslednji dejavniki za oceno skupnih solventnostnih potreb:

- a) opredelitev morebitnih virov kapitala znotraj skupine in opredelitev morebitnih potreb po dodatnem kapitalu;
- b) ocena razpoložljivosti, prenosljivosti ali zamenljivosti kapitala;
- c) sklicevanja na katere koli predvidene prenose kapitala v okviru skupine, ki bi pomembno vplivali na kateri koli subjekt v skupini, ter njegove posledice;
- d) uskladitev posamičnih strategij s strategijami, vzpostavljenimi na ravni skupine;
- e) posebna tveganja, ki bi jim skupina lahko bila izpostavljena.

Smernica 18 – Posebnosti skupine glede stalnega upoštevavanja predpisanih kapitalskih zahtev

1.34. V skladu s smernico 5 o evidenci posamezne lastne ocene tveganj in solventnosti bi morala sodelujoča zavarovalnica ali pozavarovalnica, zavarovalni holding ali mešani finančni holding v evidenco o tej oceni na ravni skupine vključiti vsaj opis, kako so bili upoštevani naslednji dejavniki za oceno stalnega upoštevavanja predpisanih zahtev:

- a) opredelitev lastnih virov sredstev v skupini in če obstaja potreba po dodatnih lastnih virih sredstvih;
- b) ocena razpoložljivosti, prenosljivosti ali zamenljivosti lastnih virov sredstev;
- c) sklicevanja na katere koli načrtovane prenose lastnih virov sredstev v okviru skupine, ki bi pomembno vplivali na kateri koli subjekt v skupini, ter njegove posledice;
- d) uskladitev posamičnih strategij s strategijami, vzpostavljenimi na ravni skupine, ter
- e) posebna tveganja, ki bi jim skupina lahko bila izpostavljena.

Smernica 19 – Posebne zahteve za enotni dokument o lastni oceni tveganja in solventnosti

1.35. V primeru vloge za izvedbo lastne ocene tveganja in solventnosti v skladu s tretjim pododstavkom člena 246(4) direktive Solventnost II bi morala sodelujoča zavarovalnica ali pozavarovalnica, zavarovalni holding ali mešani finančni holding nadzorniku skupine zagotoviti naslednje:

- a) seznam podjetij, za katere so posamezne ocene, ki se zahtevajo v skladu s členom 45 direktive Solventnost II, zajete v enotnem dokumentu o lastni oceni tveganja in solventnosti, vključno z razlogom za sprejeto odločitev;
- b) opis, kako so izpolnjene zahteve glede upravljanja na ravni teh podjetij in zlasti kako je upravni, upravljalni ali nadzorni organi podružnic vključen v postopek ocene in odobritev rezultata;

- c) opis, kako je strukturiran enotni dokument o lastni oceni tveganja in solventnosti, da se nadzorniku skupine omogoči, da loči posamezne ocene za druge nadzornike v kolegiju;
- d) po potrebi posebna navedba glede zahtevanih prevodov, pri čemer je posebna pozornost namenjena časovnemu razporedu in vsebini.

Smernica 20 – Vključitev povezanih zavarovalnic in pozavarovalnic tretjih držav

- 1.36. Pri oceni skupnih solventnostnih potreb na ravni skupine bi morala sodelujoča zavarovalnica, pozavarovalnica, zavarovalni holding ali mešani finančni holding dosledno vključiti tveganja poslovanja v tretjih državah, enako kot pri poslovanju v Evropskem gospodarskem prostoru, pri čemer mora biti posebna pozornost namenjena oceni prenosljivosti in zamenljivosti kapitala.

Pravila glede skladnosti in poročanja

- 1.37. Ta dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 uredbe o EIOPA. Pristojni organi in finančne institucije si v skladu s členom 16(3) uredbe o EIOPA na vsak način prizadevajo za spoštovanje smernic in priporočil.
- 1.38. Pristojni organi, ki upoštevajo ali nameravajo upoštevati te smernice, jih morajo ustrezno vključiti v svoj zakonodajni ali nadzorni okvir.
- 1.39. Pristojni organi v dveh mesecih po izdaji prevedenih različic smernic organu EIOPA potrdijo, ali ravnajo oziroma ali nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, ali pa mu navedejo razloge za njihovo neupoštevanje.
- 1.40. Če pristojni organi v tem roku ne bodo odgovorili, se bo štelo, da ne ravnajo v skladu s pravili glede poročanja, in se bo o njih tako tudi poročalo.

Končna določba o pregledu

- 1.41. Za pregled teh smernic je pristojen organ EIOPA.